

ДУХОВНО-МИСТЕЦЬКЕ КРАЄЗНАВСТВО

Відгук про книгу: *Степаненко М. І. Літературно-мистецька Полтавщина : довідник / М. І. Степаненко. – Гадяч : Вид-во «Гадяч», 2013. – 500 с.*

Гордімося духовною Полтавщиною

Потреба в такій праці очевидна, оскільки інформація про літературні премії, засновані на честь полтавських письменників, про обласні свята й конкурси, музеї різного рівня (літературно-меморіальні, музеї-садиби, шкільні літературні музеї), крайові видання, регіональні мистецькі об'єднання досі не мала системного представлення.

Микола Іванович провів колосальну роботу, пов'язану з упорядкуванням довідника. Вагання про непослідовне хронологічне чи тематичне виступання тієї або тієї статті, які він висловив у передньому слові «Полтавське коріння древа української духовності», безпідставні, позаяк кожна стаття оперта на конкретні факти, добуті з авторитетних джерел. Автор книги зізнається, що зібрав великий епістолярний архів, який дав йому право робити висновки про події, факти, про конкретну діяльність людей. Заслуговує схвалення композиція довідника, зокрема тематично-алфавітне класифікування матеріалу.

Праця Миколи Івановича Степаненка стане в нагоді науковцям, краєзнавцям, усім, хто цікавиться духовно-мистецьким життям Полтавщини.

*Ю. В. Волошин,
доктор історичних наук, професор*

Вклад полтавців у культурну українську і світову скарбницю

Останнім часом з'явилося чимало краєзнавчих праць, приурочених духовному життю Полтавщини. Назріла очевидна потреба об'єднати дослідницькі зусилля й видати монографію, присвячену означеній проблемі. Важливим кроком на цьому шляху стане праця М. І. Степаненка «Літературно-мистецька Полтавщина», у якій подано вичерпну інформацію про крайові (обласні, міські, районні, всеукраїнські) літературно-мистецькі премії, засновані на честь видатних полтавців – письменників, педагогів, художників, композиторів, медиків, про літературно-мистецькі свята, конкурси. Микола Іванович кваліфіковано, з покликан-

ням на достовірні джерела (архіви, періодика, листування) виписав словникові статті. Він дотримується енциклопедичного стилю викладу, намагається виструктурувати дефініції за уніфікованим зразком. Автор не забуває про те, що довідник читатимуть не лише науковці, тому дбає про його доступність, а подеколи і художність. Той, хто уважно ознайомиться з цією ґрунтовною працею, матиме системне уявлення про літературно-мистецькі традиції Полтавщини, про вклад наших краян у культурну українську та світову скарбницю. Краєзнавча студія проф. Степаненка різноаспектно висвітлює особливості становлення мовознавства, літера-

турознавства, видавничої справи на Полтавщині. Ідеться передусім про такі тематичні розділи її, як «Видання», «Мистецькі об'єднання», «Граматика, словники, енциклопедії».

Сподіваємося, що «Літературно-мистецька Полтавщина» знайде визнання, стане органіч-

ним складником 12-томної «Полтавської енциклопедії», зокрема тому «Мова і література», членом авторського колективу якого є Микола Іванович Степаненко.

*О. А. Білоусько,
директор Центру дослідження Полтавщини
Полтавської обласної ради*

Духовно-мистецькі традиції Полтавського краю

Посилений інтерес до краєзнавства регіонального та всеукраїнського рівнів виправданий і зрозумілий. Українські дослідники намагаються зліквідувати білі плями в крайовій і загальнонаціональній історії, культурі. Один із них – відомий філолог М. І. Степаненко. Праця, яку він випускає у світ, заслуговує високої оцінки передусім тому, що в ній за тематично-алфавітним принципом висвітлено духовне буття Полтавщини головно на діяхронному, а почасти й на синхронному зрізах. Рецензований довідник за своєю суттю є енциклопедичною розвідкою з тематичними рубриками «Премії», «Свята», «Конкурси», «Музеї», «Книгозбірні», «Видання», «Мистецькі об'єднання», «Пам'ять», «Граматика, словники, енциклопедії». Вона відповідає основним вимогам, які ставляться до робіт такого виду.

Окремо слід сказати про вступне слово «Полтавське коріння древа української духовності», яке захоплює глибиною змісту і стилем викладу. Перед нами зразок досконалої, художньої публіцистики, яку з цікавістю сприйматимуть різні реципієнти – науковці та студенти, краєзнавці, люди будь-якого фаху, котрі вболівають за долю рідної культури. Коло ру-

брик, звичайно, можна розширити. Микола Іванович, як нам відомо, зібрав багатющий матеріал, що висвітлює й інші грані духовно-мистецьких традицій нашого краю. Вони, сподіваємося, увійдуть до чергового тому «Полтавіки», над яким інтенсивно працює мовознавець Степаненко. Потребує посутнього уточнення рубрика «Пам'ять», зокрема, наповнення її статтями, що виходять за береги рідного краю, як-от: меморіальні дошки того або того письменника, імені того або того письменника. Микола Іванович тримав на оці «меморіальний матеріал», який необхідний учителям української мови та літератури. І за це вони йому подякують. Спасибі за науково-популярне видання «Літературно-мистецька Полтавщина» скажуть його авторіві також науковці-історики, філологи, краєзнавці, майстри художнього слова, журналісти, прості шанувальники рідної культури. До них приєднуюсь і я: вважаю, що довідник Миколи Степаненка «Літературно-мистецька Полтавщина» – цінне і своєчасне видання.

*Т. П. Пустовіт, історик-архівіст,
заступник директора Державного
архіву Полтавської області*

Світлана Педченко, Світлана Галаур

БЕЗМЕЖНА ШИРОЧІНЬ ДУШІ Й ТАЛАНТУ В «ПОЛУДНЕВИХ НОТАТКАХ» ПРОФЕСОРА М. І. СТЕПАНЕНКА

Рецензія на книгу: *Степаненко М. І. Думки вголос і про себе / М. І. Степаненко. – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2013. – 412 с.*

Набуток творчої людини, а особливо зусібіч надарованого Богою милістю науковця-лінгвоукраїніста, часто хочеться порівняти з вишитим рушником, у якому сплелося різнобарв'я композиційних елементів, що формують довершений, нерозривний у своїй єдності орнамент – вислід невтомної щоденної праці над словом, іноді «аж задуже виснажливої, але неодмінно з

присмаком радості й утіхи». Оспіваний і освячений народним духом прямокутний шмат ляного полотна, суціль зітканий із невичерпних думок, ідей, сподівань, – не лише майстерне творіння золотих рук автора, а й скарбниця його глибоких за змістом та вишуканих за формою розмислів про перебуле, пережите, наболіле, прочитане й побачене, духовний посил сучас-